

منصوره اتحادیه، کریم مجتهدی، ایران درودی، سیدحسین نصر و غلامرضا اعوانی برخی از نام‌های شناخته‌شده‌ای هستند که در شوکران حضور پیدا کرده‌اند. همین اسامی نشان می‌دهد که برنامه برخلاف سایر برنامه‌های شبکه چهار، وجه تخصصی ندارد و نمی‌خواهد داشته باشد

فایده‌یک

ویژه‌نامه رادیو و تلویزیون روزنامه جام جم
شنبه ۲۸ دی ۹۸ • شماره ۶۹۶

۵
مرور

شوکران

مجری: پیام فضلی‌نژاد

شوکران را هم جام جم تنها با تیم جدید شبکه چهار حاضر شد که سر بکشد! فصل اول این برنامه مرداد ۹۷ روی آنتن رفت و در آن قرار بود مجری برنامه، گفت‌وگوهایی چالشی را با اندیشمندان داخلی و خارجی به سمع و نظر مردم برساند. این برنامه برای اولین بار از چهره‌هایی دعوت می‌کرد که پس از انقلاب در گفتمان رسمی فرهنگی و سیاسی جامعه کم‌رنگ شده یا به اختیار خود کناره گرفته بودند. گلوله باران سؤالات متناوب مجری بسیاری از این چهره‌ها را که اغلب سنی از آنها گذشته بود، وادار به

موضعگیری‌های صریح می‌کرد. این رویه تا همین اواخر هم ادامه داشته است.

نقاط قوت: منصوره اتحادیه، کریم مجتهدی، ایران درودی، سیدحسین نصر، غلامرضا اعوانی برخی از نام‌های شناخته‌شده‌ای هستند که در شوکران حضور پیدا کرده‌اند. همین اسامی نشان می‌دهد که برنامه برخلاف سایر برنامه‌های شبکه چهار، وجه تخصصی ندارد و نمی‌خواهد داشته باشد.

شوکران از فلاسفه تا هنرمندان، از ریاضی‌دانان تا موسیقی‌دانان و از مسوولان تا دانشگاهیان را دعوت می‌کند و محورهای مشخصی را که اغلب به نقد نوشته‌ها و اندیشه خود آنان باز می‌گردد، با ایشان طرح می‌کند. البته شوکران تاکنون در دسرسازترین برنامه تلویزیون شبکه چهار بوده است. این اواخر گفت‌وگوی فضلی‌نژاد با عاملی، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی به جدالی کشار انجامید و البته نهایتاً نیز برنامه ضبط شده روی آنتن نرفت.

چراغ مطالعه

مجری: کوروش علیانی

چراغ مطالعه از جمله جدیدترین برنامه‌های شبکه چهارم سیماست. برنامه‌ای که نور را دقیقاً روی صفحات کتاب‌های می‌اندازد تا از دریچه دوربین، محتوای آنها را به خانه‌های مردم ببرد. البته که چراغ مطالعه هم مثل سایر برنامه‌های شبکه، مشخصه گفت‌وگومحور بودن را داراست اما با این تفاوت

که درباره محتوای کتاب‌ها با نویسندگان‌شان حرف می‌زند و آنان را به چالش می‌کشد. اگر به عنوان مخاطب این برنامه، کتاب مورد بحث را خوانده باشید، یک گام از دیگران جلوتر هستید، اما اگر نخوانده باشید هم چراغ مطالعه خیال‌تان را راحت

می‌کند که وظیفه‌اش را به عنوان یک برنامه تلویزیونی مستقل به درستی انجام خواهد داد. محتوای کتاب‌ها در این برنامه به سبک دیگری عرضه می‌شوند؛ سبک چالش با نویسندگان‌شان.

نقاط قوت: ملاقات با نویسنده، همیشه ایده پرکشی برای کتابخوان‌ها بوده است و چراغ مطالعه روی این ایده سوار است. اما این مزیت نسبی را هم دارد که علاوه بر دعوت از نویسندگان کتاب‌ها و در معرض تماشا قرار دادن آنها، حضور آنان را به تشریفات نمی‌کاهد و چیزهایی را که احتمالاً خواننده کتاب‌ها دوست داشتند از نویسنده‌ها پرسند با آنان طرح کرده و حتی به بحث می‌کشاند. شکل اجرای پرانرژی و پربار علیانی و زاویه دید گسترده او از جمله نکاتی است که نمی‌توان در قوت برنامه نادیده گرفت. به علاوه که موضوعات، کتاب‌ها و نویسندگان چراغ مطالعه، جایی در حفاصل علوم انسانی و کتاب‌های عامه‌پسند یا موضوعات روز می‌ایستند و از این طریق ارتباط ملموس و بهتری را با مخاطب برقرار می‌کنند.

پخش سخنرانی‌تد

مجری: مختلف

تد، مخفف معادل‌های انگلیسی عبارات فناوری، سرگرمی و طراحی است. سخنرانی‌هایی که دست‌کم ۳۵ سال از آغاز آنها می‌گذرد و شعار آن همیشه «ایده‌ها ارزش گسترش دارند» بوده است. در این سخنرانی‌ها از صاحبان ایده‌ها، کارآفرینان، اندیشمندان، مهندسان، هنرمندان و به طور کلی همه کسانی که حرفی برای گفتن دارند، دعوت می‌شود تا ایده‌ها و ذهنیت‌ها و تجربه‌هایشان را با مخاطبان حاضر در استودیو و طبعاً مخاطبان برنامه در میان بگذارند.

نقاط قوت: فرهنگ ما ایرانی‌ها با فرمت سخنرانی عجین شده است و ما واقعا آن را دوست می‌داریم. تد، قالبی نوین از همین فرمت فرهنگ‌آشنای ماست که در آن نخبگان هر موضوعی در آن به بیان تجربیات و دانسته‌های خود از موضوع مربوطه می‌پردازند. جای خالی تد، در تلویزیون وقتی بیشتر احساس می‌شد که قطعاتی از این سخنرانی‌ها بارها و بارها در شبکه‌های اجتماعی که الزاماً مخاطب محتواهای نخبگانی هم ندارد، دست به دست می‌شد و مطالب ارزشمندی را به گوش مخاطب می‌رساند. شبکه چهار این خلأ را جبران کرد و با دوبله این سخنرانی‌ها، دسترسی به این محتواها را آسان کرد. خصوصاً که این برنامه‌های کم‌خرج و پرفایده، برای استفاده کوتاه کوتاه و بریده و عرضه مطالب به مخاطب هدف به راحتی روی آنتن قابل ارائه هستند.

راهنمای مسافران کهکشان

مجری: اسماعیل باستانی

شاید بتوان این برنامه را دنباله معنوی برنامه «آسمان شب» دانست. تنها برنامه تلویزیونی ما که به حوزه جذاب و پرمخاطب نجوم می‌پردازد و به قول تهیه‌کننده‌اش، مریم نیکانلو قرار است

«یک دایره المعارف فضا و نجوم باشد». گفت‌وگو با کارشناسان، سفر به رصدخانه‌های کشور و بخش‌های متعددی که بخش‌های مختلفی از علم جهان آسمان‌ها را معرفی می‌کنند، قطعات مختلف این برنامه تلویزیونی هستند. راهنمای مسافران کهکشان از تیرماه امسال روی آنتن رفت و

جمعه هر هفته ساعت ۲۳ از شبکه چهار پخش می‌شود.

نقاط قوت: پلاتوهایی که برای برنامه نوشته می‌شوند اغلب مهم‌ترین سهم را در جلب مخاطب برای دنبال کردن برنامه دارند. ظاهرش این است که مجری جلوی یک پرده سبز که حالا با تصاویری از کهکشان‌ها و سیارات جایگزین شده ایستاده است و راحت‌ترین کار یعنی خواندن متن را انجام می‌دهد اما کشش متون آن قدر هست که مخاطب را برای لحظاتی از تغییر دادن کانال منصرف کند.

حضور مهمانان نوجوان و جوان در استودیو و سؤال پرسیدن و پاسخ گرفتن‌شان از کارشناس هم ایده نویی است که لااقل در شبکه چهارم سیما تنها در این برنامه پیاده و اجرا می‌شود. با وجود این که حرارت و انرژی چندان در اجراها دیده نمی‌شود و ریتم برنامه کمی کند است، اما کنترل حجم ارائه اطلاعات به مخاطب عام در یک موضوع تخصصی - علمی باعث شده که دوز جذابیت و نگاه تخصصی تا حدود قابل قبولی متعادل شده باشد.